

Schilder der Zeilvaart: Peter Dorleijn

Tekeningen en foto's: Willem Eerland

Spelend, slenterend, later ook tekenend langs de Keulse vaart, dit waren de voornaamste kenmerken van de jeugdijaren van de kunstenaar die we deze keer belichten. De in 1937 in Utrecht geboren tekenleraar, kunstenaar en vooral ook botterkenner bij uitstek. Een schrijver die we in bijna elke maritieme boekenkast tegenkomen. Natuurlijk hebben we het dan over Peter Dorleijn.

Met dank aan uitgever Van Wijnen en Peter Dorleijn

Niets wees er in zijn jeugd op dat Peter zich met hart en ziel aan de bidders zou gaan wijden. Natuurlijk moet hij daar aan die Keulse vaart wel eens weggedroomd zijn als een van de laatste stoomsleepbootjes van de Rode Ster uit Rotterdam, haar sleep richting het Zaanse zeulde of een tjalkje met een lamme arm er nog wat gang in probeerde te houden. Ook was het misschien niet toevallig dat er in de schetsboeken van de kleine Peter alleen bootjes voorkwamen. In ieder geval ging Peter na de lagere school naar de HBS en daarna naar de Rijksnormaalschool voor tekenleraren te Amsterdam, die werd aanbevolen door een tekenleraar van de HBS.

In deze tijd, Peter was een jaar of twintig, huurde een groep medestudenten, na een werkweek in Limburg, een botter. Peter zegt daarover: "Ik vond het wel interessant, maar eigenlijk maakte het geen bijzondere dingen los bij mij." Pas toen er nog eens een botter werd gehuurd, begon hij zich te interesseren in dit specifieke scheepstype. Na eerst

nog met iemand samen een botter gehad te hebben, besloot hij alleen door te gaan. Peter beschrijft de sfeer die destijds in de voormalige vissershaventjes heerste. Met name de haven van Spakenburg heeft hem geraakt. "De mensen van de werf van Nieuwboer waar je altijd om hulp kon aankloppen en dan de sfeer op zo'n werf."

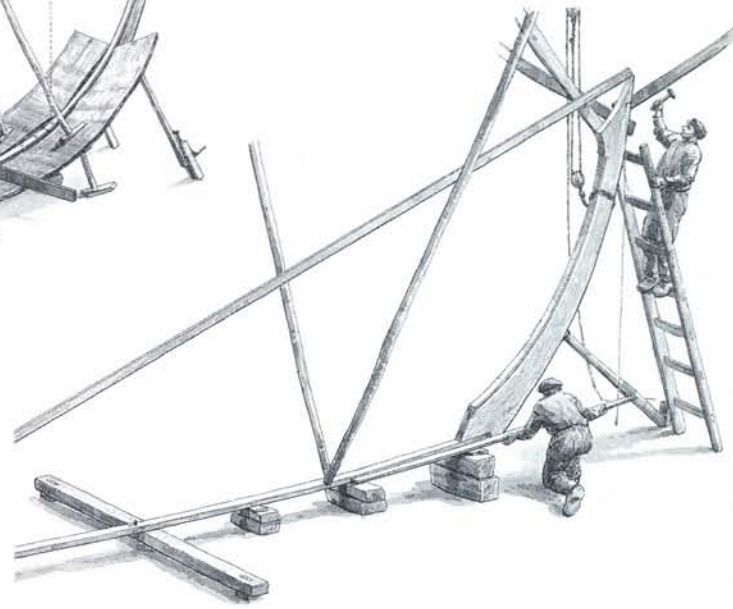
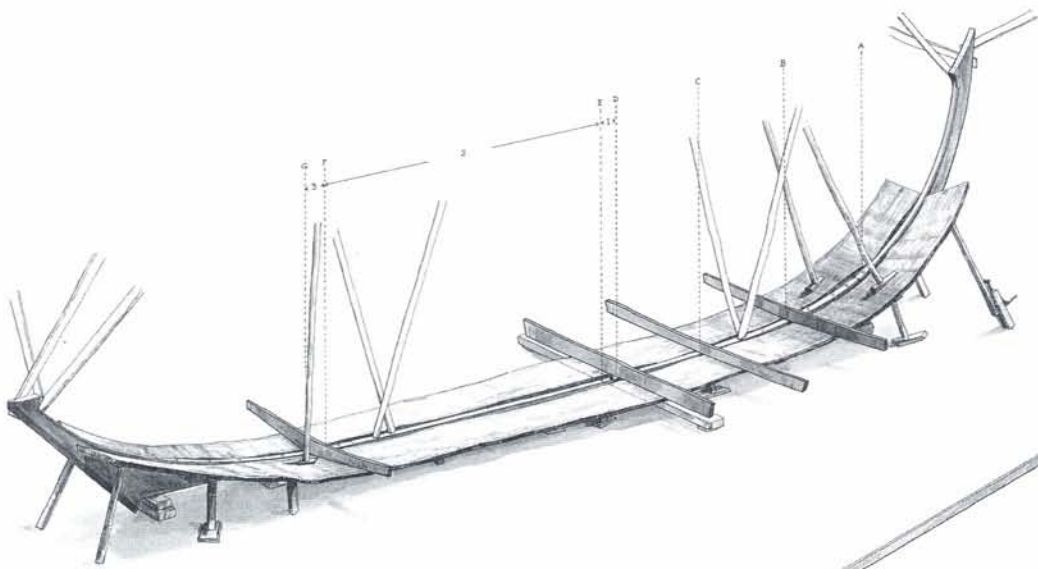
Toen hij in 1961 zelf een botter kocht om te restaureren, ging hij overdag op de werf werken om het vak te leren, terwijl hij 's avonds aan zijn eigen botter werkte. Door zijn werk op de werf, dat hij niet al te lang vol kon houden, leerde hij hoe de Spakenburger vissers te werk gingen. Hij zeilde af en toe ook mee. In 1965 vertrok Peter met zijn botter uit Spakenburg, zijn tweede woonplaats, en ging naar Hoorn. Het toeval bestond dat er toen vanuit Spakenburg voor het laatst door bidders werd gevestigd met de kuil. In datzelfde jaar schreef hij zijn eerste artikel over het opheffen van de vissersvereniging voor het weekblad

Schuttevaer. Naast het tekenen en schilderen trok het schrijven hem steeds meer aan; hij schreef over het behoud van de bidders, over de visserij van vroeger enz. Hij illustreerde zijn teksten met

Links: Werf Nieuwboer in Spakenburg.
Onder: de smidse.

prachtige gewassen pentekeningetjes of aquarelletjes.

Nog meer succes kreeg Peter door zijn stukjes in het, aanvankelijk gestencilde, blad 'Tagrijn', het orgaan van de in 1968 opgerichte vereniging Botterbehoud. De interesse was gewekt en niet alleen bij lezers, maar ook bij uitgevers. Zo verscheen in 1976 bij De Boer Maritiem het boek 'Geen moed vist ook'. Eigenlijk wilde Peter de mogelijkheid krijgen een studie te maken naar de Zuiderzeevisserij in al haar facetten. Dus niet alleen de ambachtelijke, maar ook de sociale kant van de zaak. Uiteindelijk is hem dat ook gelukt om in verschillende fasen geld te genereren uit fondsen,

Door de jaren heen ontwikkelde hij een eigen stijl en vond een geheel eigen pallet. Als favoriete oude meesters noemt hij Tholen en Schotel.

Terwijl Peter dit zit te vertellen, verbaas ik mij over het feit dat sommige platen in zijn woning veel abstracter zijn dan het werk dat wij van hem kennen. Later laat hij nog meer stilistische ontwerpen zien, die bewijzen dat Peter een vakman is.

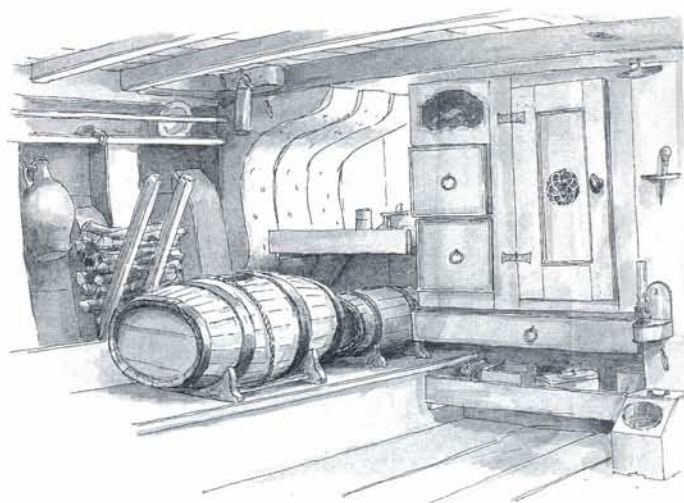
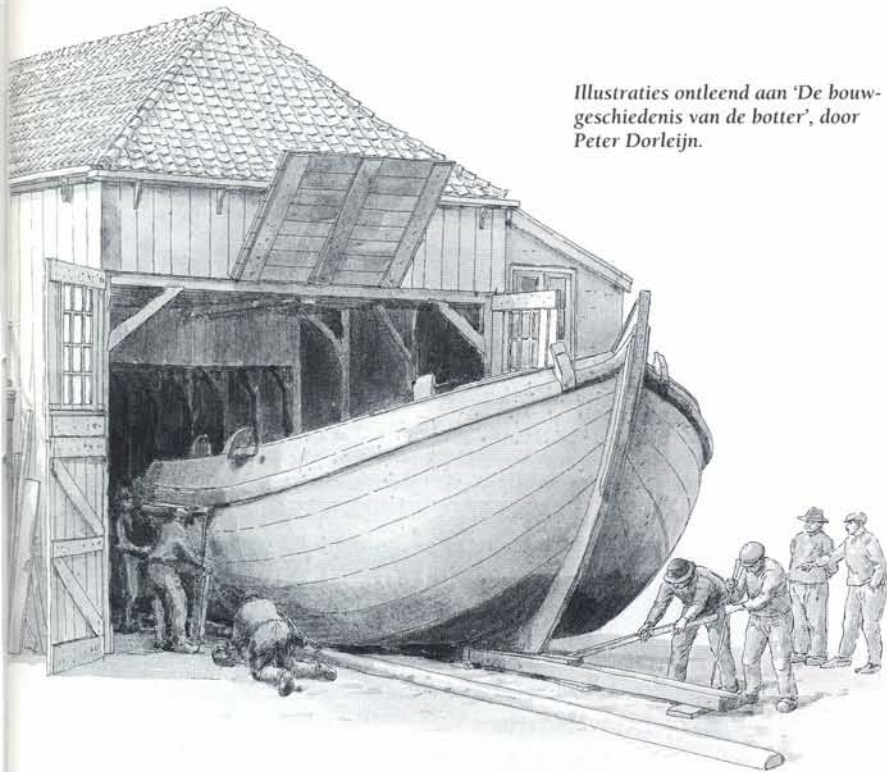
Peter Dorleijn is bekend in de voormalige vissersdorpen langs het IJsselmeer, maar toen er voor de nieuwe museum-

illustraties en exposities om zijn onderzoek te kunnen financieren. De succesvolle serie boeken 'Van gaand en staand want' is daar het bewijs voor. Hoewel het in zijn drukke leven niet meeviel zijn aandacht te verdelen, vergat hij in de tussentijd ook het schilderen, tekenen en etsen natuurlijk niet.

Illustraties ontleend aan 'De bouwgeschiedenis van de botter', door Peter Dorleijn.

haven van Woudrichem een artist impression moest komen, wendde men zich ook tot Peter. Het werd een klasenplaat, zoals wij die alleen van hem kennen. Trouwens, nog steeds is er werk van hem te koop tegen een redelijke prijs.

Peter is een verwoed zeiler geworden, die een buitje wind niet uit de weg gaat. "Vroeger voer men ook gewoon door." Niet voor niets staat er op het vooronderdeurtje van de MK 63: 'Ik vaar bij alle winden'. Het is dan ook niet vreemd dat Peter op vakanties, natuurlijk wel

op de botter, het steeds verder weg ging zoeken. Nadat mensen o.a. in Engeland zich verbaasd moeten hebben afgevraagd welk scheepstype langsvoyer, ging de reis afgelopen jaar naar de Oostzee. Van dag tot dag laat het getekende journaal van Peter de reis voorbij gaan. Kort zakelijk de gegevens die in een journaal thuishoren, maar steeds geïllustreerd door een vlugge krabbel of een schitterende schets.

Op 10 december komt er wederom een boek uit van de hand van Peter Dorleijn. Het boek wordt aangekondigd als 'De Kroon op het werk van Peter Dorleijn'. De titel 'De bouwgeschiedenis van De Botter' dekt de lading volledig. Via opgetekende verhalen van oud-visers, botterbouwers en ooggetuigen leert Peter ons de geschiedenis van de botter.

Volgens Peter Dorleijn is de serie boeken 'Van gaand en staand want' compleet. Volgens ons is dat nu pas het geval, na dit nieuwe boek 'De bouwgeschiedenis van de botter'.

'De bouwgeschiedenis van de botter' is te bestellen bij de SdZ Lezersservice, postbus 653, 2003 RR Haarlem, tel. 023 5341801 of 5317399. Fax 023 5345803. U kunt het boek nu bestellen voor de intekenprijs ad f 149,50. Na verschijnen (half december) betaalt u f 169,50.

